Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (osmo vijeće)

20. srpnja 2017.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Direktiva 2001/23/EZ – Članak 1. stavak 1. točka (b) – Članak 2. stavak 1. točka (d) – Prijenos poduzeća – Zadržavanje prava zaposlenika – Područje primjene – Pojmovi ‚zaposlenik' i ‚prijenos pogona'"

U predmetu C-416/16,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Tribunal Judicial da Comarca de Faro (okružni sud u Faru, Portugal), odlukom od 20. srpnja 2016., koju je Sud zaprimio 27. srpnja 2016., u postupku

Luís Manuel Piscarreta Ricardo

protiv

Portimão Urbis EM SA, u likvidaciji,

Município de Portimão,

Emarp – Empresa Municipal de Águas e Resíduos de Portimão EM SA,

SUD (osmo vijeće),

u sastavu: M. Vilaras, predsjednik vijeća, J. Malenovský (izvjestitelj) i M. Safjan, suci,

nezavisni odvjetnik: E. Tanchev,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani postupak,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

— za L. M. Piscarretu Ricarda, M. Ramirez Fernandes, *advogado*,

— za Emarp – Empresa Municipal de Águas e Resíduos de Portimão, EM, SA, R. Rosa, *advogado*,

— za portugalsku vladu, L. Inez Fernandes, M. Figueiredo i S. Feio, u svojstvu agenata,

— za Europsku komisiju, M. França i M. Kellerbauer, u svojstvu agenata,

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odluči bez mišljenja,

* Jezik postupka: portugalski

donosi sljedeću

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 1. stavka 1. točke (b) i članka 2. stavka 1. točke (d) Direktive Vijeća 2001/23/EZ od 12. ožujka 2001. o usklađivanju zakonodavstava država članica u odnosu na zaštitu prava zaposlenika kod prijenosa poduzeća, pogona ili dijelova poduzeća ili pogona (SL 2001., L 82, str. 16.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 3., str. 151.).

2 Zahtjev je upućen u okviru spora između, s jedne strane, Luísa Manuela Piscarrete Ricarda i, s druge strane, općinskog poduzeća Portimão Urbis EM SA, u likvidaciji (u daljnjem tekstu: Portimão Urbis), Município de Portimão (općina Portimão, Portugal) i općinskog poduzeća Emarp – Empresa Municipal de Águas e Resíduos de Portimão EM SA (u daljnjem tekstu: Emarp), u pogledu zakonitosti otkaza L. M. Piscarreti Ricardu.

Pravni okvir

Pravo Unije

3 Direktiva 2001/23 kodificira Direktivu Vijeća 77/187/EEZ od 14. veljače 1977. o usklađivanju prava država članica o zaštiti prava zaposlenika u slučaju prijenosa poduzeća, pogona ili dijelova poduzeća ili pogona (SL 1977., L 61, str. 26.), kako je izmijenjena Direktivom Vijeća 98/50/EZ od 29. lipnja 1998. (SL 1998., L 201, str. 88.) (u daljnjem tekstu: Direktiva 77/187).

4 Uvodne izjave 3. i 8. Direktive 2001/23 navode:

„(3) Treba osigurati zaštitu zaposlenika u slučaju promjene poslodavca, posebno kako bi se osigurala zaštita njihovih prava.

[…]

(8) Radi pravne sigurnosti i transparentnosti trebalo je pojasniti pravni koncept prijenosa s obzirom na sudsku praksu Suda. Takvo pojašnjenje nije promijenilo opseg Direktive [77/187] kako ga tumači Sud.”

5 Članak 1. stavak 1. te direktive propisuje:

„(a) Ova se Direktiva primjenjuje na svaki prijenos poduzeća, pogona ili dijela poduzeća ili pogona na drugog poslodavca, koji je posljedica ugovornog prijenosa, pripajanja ili spajanja poduzeća.

(b) Podložno podstavku (a) i sljedećim odredbama ovog članka, prijenosom se u smislu ove Direktive smatra prijenos gospodarskog subjekta koji zadržava svoj identitet, znači organizirano grupiranje resursa koje ima za cilj obavljanje gospodarske djelatnosti, bez obzira na to je li ta djelatnost glavna ili sporedna.

(c) Ova se Direktiva primjenjuje na javna i privatna poduzeća koja se bave gospodarskim djelatnostima bez obzira na to rade li za dobit ili ne. Administrativna reorganizacija javnih upravnih tijela, ili prijenos upravnih funkcija između javnih upravnih tijela, ne smatra se prijenosom u smislu ove Direktive.”

6 Članak 2. stavak 1. točka (d) te direktive „zaposlenika” definira kao „svaku osobu koja je u dotičnoj državi članici zaštićena kao zaposlenik prema nacionalnim propisima koji se odnose na zapošljavanje”.

7 Članak 2. stavak 2. Direktive 2001/23 propisuje:

„Ova Direktiva ne dovodi u pitanje nacionalno pravo u pogledu definicije ugovora o radu ili radnog odnosa.

Međutim, države članice ne isključuju iz područja uporabe ove Direktive ugovore o radu ili o radnim odnosima samo radi:

[…]

(b) toga što su radni odnosi koje uređuje ugovor o radu na određeno vrijeme u smislu članka 1. stavka 1., Direktive Vijeća 91/383/EEZ od 25. lipnja 1991. o dopunama mjera za poticanje poboljšanja sigurnosti i zdravlja na radu radnika zaposlenih na određeno vrijeme ili zaposlenih privremeno [(SL 1991., L 206, str. 19.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 4., str. 63.)] […]

[…]”

8 Članak 3. stavak 1. prvi podstavak Direktive 2001/23 propisuje:

„Prava i obveze prenositelja, koja na dan prijenosa proizlaze iz postojećeg ugovora o radu ili radnog odnosa, na temelju takvog prijenosa prenose se na preuzimatelja.”

9 U skladu s člankom 4. te direktive:

„1. Prijenos poduzeća, pogona ili dijela poduzeća ili pogona sam po sebi prenositelju ili preuzimatelju ne daje temelje za otpuštanje s radnoga mjesta. Ova odredba ne sprečava moguća otpuštanja iz gospodarskih, tehničkih ili organizacijskih razloga, radi kojih su potrebne promjene u radnoj snazi.

Države članice mogu odrediti da se prvi stavak ne primjenjuje na neke specifične kategorije zaposlenika koji nisu obuhvaćeni zakonima ili praksom država članica u pogledu zaštite od otpuštanja.

2. Ako se ugovor o radu ili radni odnos prekinu zato što prijenos uključuje znatnu promjenu u radnim uvjetima na štetu zaposlenika, smatra se da je poslodavac odgovoran za prestanak ugovora o radu ili radnog odnosa.”

10 Tekst članka 1. stavka 1. Direktive 2001/23 u biti je istovjetan onom članka 1. stavka 1. Direktive 77/187.

Portugalsko pravo

11 Članak 285. Código do Trabalho (Zakon o radu) propisuje:

„1. U slučaju prijenosa, po bilo kojoj osnovi, vlasništva nad poduzećem, pogonom ili dijelom poduzeća ili pogona koji čini gospodarsku jedinicu na preuzimatelja se prenose prava i obveza zaposlenika u okviru ugovora o radu dotičnih zaposlenika te odgovornost za plaćanje kazni izrečenih u slučaju povrede radnog prava.

2. Prenositelj solidarno odgovara za obveze dospjele do datuma prijenosa, tijekom godine koja ga slijedi.

3. Odredbe prethodnih stavaka također se primjenjuju na prijenos, ustup ili preuzimanje izravnog upravljanja djelatnosti poduzeća, pogona ili gospodarske jedinice i, u slučaju prijenosa ili preuzimanja izravnog upravljanja djelatnosti, solidarno je odgovoran onaj tko je prethodno iskorištavao poduzeće.

4. Odredbe prethodnih stavaka ne primjenjuju se u slučaju zaposlenika kojeg je prenositelj prije prijenosa prenio u drugi pogon ili gospodarsku jedinicu, u smislu članka 194., zadržavajući ga u svojoj službi, osim što se tiče odgovornosti preuzimatelja u pogledu plaćanja kazni izrečenih u slučaju povreda radnog prava.

5. Gospodarskom jedinicom smatraju se sva sredstva organizirana s ciljem obavljanja glavne ili sporedne gospodarske djelatnosti.

6. Nepoštovanje pravila utvrđenih u stavku 1. gore i u prvom dijelu stavka 3. teška su povreda."

12 U skladu s člankom 295. Zakona o radu, koji se odnosi na učinke skraćenja ili suspenzije ugovora o radu:

„1. Tijekom skraćenja ili suspenzije [ugovora o radu] zadržavaju se prava, obveze i jamstva stranaka koje nisu obvezne obavljati stvaran rad.

2. Trajanje skraćenja ili suspenzije uzima se u obzir prilikom izračuna radnog staža.

3. Skraćenje ili suspenzija nema učinka na trajanje ugovora i ne priječi strankama da raskinu ugovor u skladu s općim pravilima.

4. Jednom kad razdoblje skraćenja ili suspenzije ugovora prestane, prava, obveze i jamstva stranaka koji proizlaze iz stvarnog rada ponovno se uspostavljaju.

5. Teška je povreda ako poslodavac zaposleniku spriječi nastavak obavljanja djelatnosti nakon razdoblja skraćenja ili suspenzije."

13 U skladu s člankom 317. stavkom 4. Zakona o radu:

„Dopust uzrokuje suspenziju ugovora o radu, s učincima predviđenima u članku 295."

14 Članak 62. Leija n.° 50/2012 aprova o regime jurídico da actividade empresarial local e das participações locais e revoga as Leis n.ºs 53-F/2006, de 29 de dezembro, e 55/2011, de 15 de novembro (Zakon br. 50/2012 o odobravanju pravnog uređenja lokalnih poduzetničkih djelatnosti i udjela i o stavljanju izvan snage zakona br. 53-F/2006 od 29. prosinca i 55/2001 od 15. studenoga) od 31. kolovoza 2012. (*Diário da República*, 1. serija, br. 169, od 31. kolovoza 2012.), u verziji primjenjivoj u glavnom postupku (u daljnjem tekstu: RJAEL), koji se odnosi na prestanak djelatnosti lokalnih poduzeća, propisuje:

„1. Ne dovodeći u pitanje članak 35. Zakona o trgovačkim društvima, o lokalnim poduzećima obvezno se donosi odluka o prestanku djelatnosti, u roku od šest mjeseci, ako nastupi neka od sljedećih situacija:

[…]

5. Na osobe koje stvarno obavljaju službu u lokalnim poduzećima koja su u nekoj od situacija predviđenih stavkom 1. i koje nisu obuhvaćene instrumentima mobilnosti predviđenima Zakonom br. 12-A/2008 od 27. veljače 2008. primjenjuju se odredbe radnog prava, ne dovodeći u pitanje sljedeći stavak.

6. Lokalna poduzeća tijekom likvidacije mogu prenijeti javnim subjektima koji u njima imaju udjele svoje zaposlenike vezane ugovorom o radu, u skladu s člankom 58. Zakona br. 12-A/2008 od 27. veljače 2008., jedino ako su raspoređeni i potrebni za obavljanje djelatnosti koja se integrira ili internalizira.

[…]

11. Stavci 6. do 10. primjenjuju se isključivo na zaposlenike koji imaju ugovor o radu na neodređeno vrijeme sklopljen barem godinu dana prije datuma odluke o prestanku djelatnosti lokalnog poduzeća i za koje se u slučaju uspostave radnog odnosa javnog zaposlenja na neodređeno vrijeme ne duguje nikakva naknada zbog ukidanja prethodnog radnog mjesta."

Glavni postupak i prethodna pitanja

15 L. M. Piscarretu Ricarda u listopadu 1999. zaposlila je na neodređeno vrijeme općina Portimão radi obavljanja poslova „turističkog referenta".

16 U listopadu 2008. L. M. Piscarreta Ricardo prekinuo je svoj radni odnos u toj općini kako bi te poslove dalje mogao obavljati, u skladu s ugovorom o radu na neodređeno vrijeme, u općinskom poduzeću Portimão Turis EM SA (u daljnjem tekstu: Portimão Turis).

17 Odlučivši u ožujku 2010. da spoji nekoliko općinskih poduzeća, općina Portimão uključila je Portimão Turis u Portimão Urbis. Od tog datuma L. M. Piscarreta Ricardo obavljao je poslove administratora, a zatim direktora u potonjem poduzeću.

18 U rujnu 2011. L. M. Piscarreta Ricardo zatražio je i dobio neplaćeni dopust u trajanju od dvije godine. U srpnju 2013. na njegov zahtjev taj je dopust produljen za jednako razdoblje.

19 U listopadu 2014. općina Portimão odlučila je provesti likvidaciju poduzeća Portimão Urbis, kojeg je bila jedini dioničar. Jedan dio djelatnosti tog poduzeća preuzela je općina Portimão, tj. upravljanje prijevoznim sustavom, upravljanje opremom za gospodarski razvoj, poput veleprodajnog tržišta, parka za sajmove i izložbe, višenamjenskog paviljona, upravljanje prodajama na ulici i tradicionalnih sajmova i tržnica.

20 Drugi dio djelatnosti društva Portimão Urbis eksternaliziran je društvu Emarp, kojega je općina Portimão također jedini dioničar, tj., s jedne strane, upravljanje javnim prostorom, uključujući s time povezane djelatnosti oglašavanja, upotreba javnih cesta i javnih mjesnih nadzemnih i podzemnih parkirališta i, s druge strane, upravljanje javnim objektima i pružanje usluga u području obrazovanja, društvenog djelovanja, kulture i športa, tj. funkcioniranje kazališta u općini Portimão, obrazovne farme, muzeja Manuel Teixeira Gomes i zajedničkih centara.

21 U skladu s tim odlukama, na jedan dio zaposlenika društva Portimão Urbis primjenjivao se „sporazum o prijenosu u javnom interesu" i stoga ih je izravno preuzela općina Portimão. Što se tiče drugog dijela zaposlenika, na njega se primjenjivao „prijenos ugovornog položaja" i preuzeo ga je Emarp.

22 Međutim, budući da L. M. Piscarreta Ricardo nije uzet u obzir ni u planu internalizacije ni u planu eksternalizacije, kako su navedeni u prethodnoj točki, obaviješten je da je njegov ugovor o radu prestao po konačnom prijenosu djelatnosti društva Portimão Urbis.

23 L. M. Piscarreta Ricardo stoga se obratio sudu koji je uputio zahtjev radi proglašavanja tog otkaza nezakonitim, ističući da je došlo do prijenosa pogona društva Portimão Urbis na općinu Portimão i društvo Emarp.

24 Portimão Urbis, Emarp i općina Portimão osporavaju tu tvrdnju. Oni ističu da se s obzirom na to da je L. M. Piscarreta Ricardo bio na neplaćenom dopustu, tj. nije stvarno obavljao svoju funkciju, njegov ugovor o radu nije mogao prenijeti ni na jednog ni na drugog preuzimatelja. Oni također smatraju da nije došlo ni do kakva prijenosa pogona jer je nad društvom Portimão Urbis provedena likvidacija u skladu sa zakonom i ono je zbog toga prestalo sa svojom djelatnošću.

25 Sud koji je uputio zahtjev smatra, s jedne strane, da u glavnom postupku postoje dvojbe o tumačenju u pogledu mogućnosti da se zaposlenik koji ne obavlja stvarno poslove, primjerice zbog suspenzije njegova ugovora o radu, može smatrati „zaposlenikom" u smislu članka 2. stavka 1. točke (d) Direktive 2001/23. U tom smislu njega zanima mora li se za prava i obveze društva Portimão Urbis koji proizlaze iz ugovora o radu s tužiteljem smatrati da su oni preneseni na općinu Portimão i na društvo Emarp, u skladu s člankom 3. stavkom 1. te direktive.

26 S druge strane, sud koji je uputio zahtjev smatra da je dvojbeno može li se članak 62. stavci 5., 6. i 11. RJAEL-a smatrati, s obzirom na uvjete koje predviđa, sukladnim s člankom 2. točkom (b) Direktive 2001/23.

27 Posljedično, Tribunal Judicial da Comarca de Faro (okružni sud u Faru, Portugal) odlučio je prekinuti postupak i postaviti Sudu sljedeća pitanja:

„1. Primjenjuje li se članak 1. stavak 1. točka (b) Direktive Vijeća 2001/23 na situaciju kao što je to ona u ovom slučaju, u kojoj se odlukom izvršnog općinskog tijela likvidira općinsko poduzeće (čiji je jedini dioničar bila općina), a djelatnosti koje je obavljalo to poduzeće djelomično je preuzela općina, a djelomično drugo općinsko poduzeće (čiji je statutarni cilj promijenjen u tu svrhu – i koja je također u potpunom vlasništvu općine); drugim riječima, može li se u tim okolnostima smatrati da je nastupio prijenos pogona u smislu navedene direktive?

2. Treba li smatrati da je zaposlenik koji u stvarnosti ne obavlja svoje funkcije (osobito zbog prekida svojeg ugovora o radu) obuhvaćen pojmom ‚zaposlenik' u smislu članka 2. stavka 1. točke (d) Direktive 2001/23 pa su, posljedično, prava i obveze koje proizlaze iz ugovora o radu prenesena na preuzimatelja na temelju članka 3. stavka 1. navedene direktive?

3. Je li dopuštena i treba li smatrati da je u skladu s pravom Unije uspostava ograničenja u odnosu na prijenos zaposlenika, osobito s obzirom na vrstu ili trajanje radnog odnosa u okviru prijenosa pogona, kao što su to osobito ograničenja iz članka 62. stavaka 5., 6. i 11. RJAEL-a?"

O prethodnim pitanjima

Prvo pitanje

28 Svojim prvim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 1. stavak 1. Direktive 2001/23 tumačiti na način da je područjem primjene te direktive obuhvaćena situacija u kojoj općinsko poduzeće, kojeg je općina jedini dioničar, likvidirano odlukom izvršnog tijela te općine i čije su djelatnosti djelomično prenesene na tu općinu kako bi ih ona izravno obavljala i djelomično na drugo općinsko poduzeće restrukturirano u tu svrhu, kojega je ta općina također jedini dioničar.

29 Najprije valja navesti da se Direktiva 2001/23, na temelju članka 1. stavka 1. točke (c), primjenjuje na javna i privatna poduzeća koja se bave gospodarskim djelatnostima bez obzira na to rade li za dobit ili ne. Nasuprot tomu, u skladu s istom odredbom, administrativna reorganizacija javnih upravnih tijela ili prijenos upravnih funkcija između javnih upravnih tijela ne smatra se prijenosom u smislu te direktive.

30 U ovom slučaju operacija u glavnom postupku jest prijenos djelatnosti općinskog poduzeća dijelom na općinu i dijelom na drugo općinsko poduzeće.

31 U tom smislu najprije valja utvrditi da okolnost da je u okviru te operacije prenositelj bilo općinsko poduzeće, a preuzimatelji općina i drugo općinsko poduzeće nije sama za sebe prepreka za primjenu Direktive 2001/23 na tu operaciju.

32 Naime, Sud je već ocijenio da to što je preuzimatelj pravna osoba javnog prava ne može isključiti postojanje prijenosa obuhvaćenog područjem primjene Direktive 2001/23, bez obzira na to je li ta pravna osoba javno poduzeće zaduženo za javnu uslugu (vidjeti u tom smislu presudu od 26. studenoga 2015., Aira Pascual i Algeposa Terminales Ferroviarios, C-509/14, EU:C:2015:781, t. 25. i 26.) ili općina (vidjeti u tom smislu presudu od 20. siječnja 2011., CLECE, C-463/09, EU:C:2011:24, t. 26. i navedenu sudsku praksu).

33 Nadalje, iz teksta članka 1. stavka 1. točke (c) Direktive 2001/23 proizlazi da se, kako bi ona bila primjenjiva, prijenos mora odnositi na subjekt koji se bavi gospodarskim djelatnostima, bez obzira na to radi li za dobit ili ne.

34 U tom smislu Sud je pojasnio da pojam „gospodarska djelatnost” obuhvaća svaku djelatnost koja se sastoji od ponude robe ili usluga na danom tržištu. U gospodarske djelatnosti načelno ne ulaze djelatnosti koje proizlaze iz izvršavanja prerogativa javne vlasti, pri čemu se usluge koje se osiguravaju u javnom interesu i bez cilja stjecanja dobiti i koje su u odnosu tržišnog natjecanja s onima koje nude operatori koji imaju cilj stjecanja dobiti ipak mogu kvalificirati kao„gospodarske djelatnosti” u smislu članka 1. stavka 1. točke (c) Direktive 2001/23 (vidjeti u tom smislu presudu od 6. rujna 2011., Scattolon, C-108/10, EU:C:2011:542, t. 43. i 44. i navedenu sudsku praksu).

35 U ovom slučaju za različite djelatnosti koje je obavljalo društvo Portimão Urbis, a koje su preuzeli općina Portimão i društvo Emarp, kako su opisane u točkama 19. i 20. ove presude, ne čini se da proizlaze iz prerogativa javne vlasti, tako da se mogu kvalificirati kao gospodarske djelatnosti u smislu članka 1. stavka 1. točke (c) Direktive 2001/23.

36 Nadalje, u skladu s člankom 1. stavkom 1. točkom (a) te direktive, ona se primjenjuje na svaki prijenos poduzeća, pogona ili dijela poduzeća ili pogona na drugog poslodavca, koji je posljedica ugovornog prijenosa, pripajanja ili spajanja poduzeća.

37 U tom smislu iz ustaljene sudske prakse Suda proizlazi da se doseg te odredbe ne može ocjenjivati isključivo na temelju tekstualnog tumačenja. Zbog različitih jezičnih verzija Direktive 2001/23 i razlika između nacionalnih zakonodavstava u pogledu pojma ugovornog prijenosa, Sud je tom pojmu dao dovoljno fleksibilno tumačenje kako bi se ispunio cilj te direktive, a koji jest, kao što to proizlazi iz uvodne izjave 3., zaštita zaposlenika u slučaju promjene poslodavca (presuda od 20. siječnja 2011., CLECE, C-463/09, EU:C:2011:24, t. 29. i navedena sudska praksa).

38 Sud je tako presudio da činjenica da prijenos proizlazi iz jednostranih odluka javnih tijela, a ne iz suglasnosti volja, ne isključuje primjenu Direktive 2001/23 (presuda od 29. srpnja 2010., UGT-FSP, C-151/09, EU:C:2010:452, t. 25. i navedena sudska praksa).

39 Iz toga slijedi da je razvidno da okolnost da prijenos, poput onoga u glavnom postupku, proizlazi iz likvidacije općinskog poduzeća u skladu s odlukom izvršnog tijela dotične općine nije sama za sebe prepreka postojanju prijenosa u smislu Direktive 2001/23 ako takva operacija pretpostavlja promjenu poslodavca.

40 Naposljetku, u skladu s člankom 1. stavkom 1. točkom (b) Direktive 2001/23, kako bi ona bila primjenjiva, prijenos se mora odnositi na gospodarskog subjekta koji zadržava svoj identitet nakon što ga je preuzeo novi poslodavac (vidjeti u tom smislu presudu od 6. ožujka 2014., Amatori i dr., C-458/12, EU:C:2014:124, t. 30.).

41 U tom smislu potrebno je uzeti u obzir sve činjenične okolnosti koje su svojstvene transakciji u glavnom postupku, među kojima su osobito vrsta poduzeća ili pogona o kojima je riječ, prijenos ili ne materijalnih sredstava, poput zgrada i pokretnina, vrijednost nematerijalnih sredstava u trenutku prijenosa, preuzimanje ili ne većeg broja zaposlenika od strane novog direktora poduzeća, prijenos ili ne klijenata, kao i stupanj sličnosti djelatnosti koje su se obavljale prije i nakon prijenosa te trajanje eventualnog prekida tih djelatnosti. Ipak, ti su elementi samo pojedinačni čimbenici u nužno cjelovitoj ocjeni, koji se stoga ne mogu promatrati izdvojeno (presuda od 26. studenoga 2015., Aira Pascual i Algeposa Terminales Ferroviarios, C-509/14, EU:C:2015:781, t. 32.).

42 Iz navedenoga proizlazi da je važnost pojedinih kriterija nužno različita s obzirom na djelatnost koja se obavlja, to jest s obzirom na načine proizvodnje ili metode rada u poduzeću, pogonu ili dijelu pogona o kojem je riječ (vidjeti u tom smislu presudu od 26. studenoga 2015., Aira Pascual i Algeposa Terminales Ferroviarios, C-509/14, EU:C:2015:781, t. 33. i 34. i navedenu sudsku praksu).

43 Sud je također istaknuo da puko preuzimanje od jednog gospodarskog subjekta gospodarske djelatnosti drugog subjekta ne omogućava zaključak da je potonji zadržao svoj identitet. Naime, identitet tog subjekta ne može se svesti na djelatnost koju obavlja. Njegov identitet proizlazi iz niza neodvojivih elemenata poput osoblja koje ga čini, njegova okvira, organizacije njegova rada, njegovih metoda iskorištavanja ili, ovisno o slučaju, sredstava iskorištavanja koja ima na raspolaganju (vidjeti u tom smislu presudu od 20. siječnja 2011., CLECE, C-463/09, EU:C:2011:24, t. 41.).

44 Sud je usto presudio da upravo zadržavanje funkcionalne veze međuovisnosti i komplementarnosti između različitih prenesenih čimbenika proizvodnje, a ne posebna organizacija koju poduzetnik nameće za te čimbenike, čini relevantni element za zaključak o očuvanju identiteta prenesenog subjekta. Zadržavanje takve funkcionalne veze između različitih prenesenih čimbenika omogućuje preuzimatelju da se koristi potonjima, čak i ako su nakon prijenosa uključeni u novu različitu organizacijsku strukturu kako bi nastavio istovjetnu ili sličnu gospodarsku djelatnost (presude od 12. veljače 2009., Klarenberg, C-466/07, EU:C:2009:85, t. 46. do 48. i od 9. rujna 2015., Ferreira da Silva e Brito i dr., C-160/14, EU:C:2015:565, t. 33. i 34.). Iz toga proizlazi da okolnost da je gospodarski subjekt likvidiran i njegove djelatnosti prenesene na dva druga subjekta nije sama za sebe prepreka primjenjivosti Direktive 2001/23.

45 Na sudu koji je uputio zahtjev jest da ocijeni, s obzirom na elemente navedene u točkama 41. do 44. ove presude, je li u okolnostima glavnog postupka identitet prenesenog subjekta bio zadržan.

46 Iz svega prethodnog proizlazi da članak 1. stavak 1. Direktive 2001/23 treba tumačiti na način da je područjem primjene te direktive obuhvaćena situacija u kojoj općinsko poduzeće, kojeg je općina jedini dioničar, likvidirano odlukom izvršnog tijela te općine i čije su djelatnosti djelomično prenesene na tu općinu kako bi ih ona izravno obavljala i djelomično na drugo općinsko poduzeće restrukturirano u tu svrhu, kojega je ta općina također jedini dioničar, pod uvjetom da je identitet dotičnog poduzeća zadržan nakon prijenosa, što je na sudu koji je uputio zahtjev da utvrdi.

Drugo pitanje

47 Svojim drugim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita je li osoba poput tužitelja u glavnom postupku, koja zbog suspenzije svojeg ugovora o radu u stvarnosti ne obavlja svoje funkcije, obuhvaćena pojmom „zaposlenik" u smislu članka 2. stavka 1. točke (d) Direktive 2001/23 i treba li u okolnostima poput onih u glavnom postupku za prava i obveze koji proizlaze iz tog ugovora smatrati da su preneseni na preuzimatelja, u skladu s člankom 3. stavkom 1. te direktive.

48 Najprije valja navesti da članak 2. stavak 1. točka (d) te direktive „zaposlenika" definira kao svaku osobu koja je u dotičnoj državi članici zaštićena kao zaposlenik prema nacionalnim propisima koji se odnose na zapošljavanje.

49 Nadalje, kao što to proizlazi iz samog teksta članka 3. stavka 1. prvog podstavka Direktive 2001/23, zaštita koju ta direktiva želi osigurati odnosi se samo na zaposlenike koji u trenutku prijenosa imaju postojeći ugovor o radu ili radni odnos (rješenje od 15. rujna 2010., Briot, C-386/09, EU:C:2010:526, t. 27.).

50 Nadalje, što se tiče Direktive 77/187, koja je u međuvremenu bila kodificirana Direktivom 2001/23, Sud je potvrdio da, osim u slučaju posebne drukčije odredbe, s obzirom na to da se na tu direktivu mogu pozivati samo zaposlenici kojima je u trenutku prijenosa ugovor o radu ili radni odnos u tijeku, postojanje ili nepostojanje ugovora o radu ili radnog odnosa u tom trenutku mora se ocijeniti s obzirom na nacionalno pravo, ipak pod uvjetom da se poštuju prisilne odredbe Direktive 77/187 o zaštiti zaposlenika od otkaza zbog prijenosa (rješenje od 15. rujna 2010., Briot, C-386/09, EU:C:2010:526, t. 28.).

51 U ovom slučaju iz odluke kojom se upućuje prethodno pitanje proizlazi da, iako je na datum likvidacije društva Portimão Urbis tužitelj u glavnom postupku s njime bio vezan ugovorom o radu na neodređeno vrijeme, on na taj datum nije stvarno obavljao svoje funkcije jer je bio na neplaćenom dopustu i jer je taj dopust u skladu s nacionalnim zakonodavstvom u glavnom postupku imao za učinak uzrokovanje suspenzije njegova ugovora o radu.

52 Međutim, sud koji je uputio zahtjev naveo je da to zakonodavstvo propisuje da se tijekom suspenzije ugovora o radu zadržavaju prava, obveze i jamstva stranaka koje nisu obvezne obavljati stvaran rad. Stoga, razvidno je da navedeno zakonodavstvo štiti kao zaposlenika osobu, poput tužitelja u glavnom postupku, koja ne obavlja stvarno svoje funkcije zbog suspenzije ugovora o radu, što je, međutim, na sudu koji je uputio zahtjev da provjeri.

53 Iz toga slijedi, ne dovodeći u pitanje tu provjeru, da se prava i obveze takve osobe koji proizlaze iz njezina ugovora o radu u skladu s člankom 3. stavkom 1. prvim podstavkom Direktive 2001/23 prilikom prijenosa poduzeća prenose na preuzimatelja.

54 S obzirom na prethodno navedeno, na drugo pitanje valja odgovoriti da je osoba poput tužitelja u glavnom postupku koja zbog suspenzije svojeg ugovora o radu ne obavlja stvarno svoje funkcije obuhvaćena pojmom „zaposlenik" u smislu članka 2. stavka 1. točke (d) Direktive 2001/23 ako je kao zaposlenik zaštićena dotičnim nacionalnim zakonodavstvom, što je, međutim, na sudu koji je uputio zahtjev da provjeri. Ne dovodeći u pitanje tu provjeru, u okolnostima poput onih u glavnom postupku za prava i obveze koji proizlaze iz njezina ugovora o radu mora se smatrati da su preneseni na preuzimatelja, u skladu s člankom 3. stavkom 1. te direktive.

Treće pitanje

55 Svojim trećim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li Direktivu 2001/23 tumačiti na način da joj se protivi nacionalno zakonodavstvo, poput onog u glavnom postupku, koje u okviru prijenosa lokalnog poduzeća zadržavanje prava zaposlenika podvrgava određenim ograničenjima, osobito što se tiče vrste ugovora o radu ili njegova trajanja.

56 U tom pogledu valja podsjetiti da prema ustaljenoj sudskoj praksi Suda pitanja o tumačenju prava Unije koja uputi nacionalni sud unutar pravnog i činjeničnog okvira koji utvrđuje pod vlastitom odgovornošću i čiju točnost Sud nije dužan provjeravati uživaju presumpciju relevantnosti. Sud može odbiti odlučiti o zahtjevu za prethodnu odluku koju je uputio nacionalni sud samo ako je posve očito da zatraženo tumačenje prava Unije nema nikakve veze s činjeničnim stanjem ili glavnim postupkom, u slučaju kada je problem hipotetski ili kada Sud ne raspolaže činjeničnim i pravnim elementima potrebnima za davanje korisnog odgovora na postavljena pitanja (presuda od 16. srpnja 2015., Sommer Antriebs- und Funktechnik, C-369/14, EU:C:2015:491, t. 32. i navedena sudska praksa).

57 U ovom slučaju, kao što to proizlazi iz odluke kojom se upućuje prethodno pitanje, iz nacionalnog zakonodavstva o kojem je riječ u glavnom postupku proizlazi da je prijenos zaposlenika lokalnog poduzeća podvrgnuto, među ostalim, prethodnom postojanju ugovora o radu na neodređeno vrijeme, sklopljenim barem godinu dana prije datuma odluke o prestanku djelatnosti tog poduzeća.

58 Međutim, kao što je navedeno u točki 16. ove presude, L. M. Piscarreta Ricardo na datum prestanka djelatnosti društva Portimão Urbis imao je ugovor o radu na neodređeno vrijeme sklopljen nekoliko godina prije tog datuma.

59 Međutim, iz članka 267. drugog stavka UFEU-a proizlazi da nacionalni sud u svakom trenutku može zatražiti tumačenje Suda o aktima koje su donijeli institucije, tijela, uredi ili agencije Unije ako smatra da je odluka Suda o tom pitanju potrebna za donošenje njegove presude.

60 Međutim, sud koji je uputio zahtjev nije pružio nikakvo objašnjenje o razlozima zbog kojih smatra da mu je u tom kontekstu odgovor na pitanje koje je postavio potreban za rješavanje spora koji se pred njim vodi. Konkretno, nije objasnio zbog čega bi ograničenja predviđena nacionalnim zakonodavstvom u glavnom postupku, kako su navedena u točki 57. ove presude, bila primjenjiva na situaciju L. M. Piscarrete Ricarda.

61 S obzirom na prethodno navedeno, treće prethodno pitanje treba smatrati nedopuštenim.

Troškovi

62 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (osmo vijeće) odlučuje:

1. **Članak 1. stavak 1. Direktive Vijeća 2001/23/EZ od 12. ožujka 2001. o usklađivanju zakonodavstava država članica u odnosu na zaštitu prava zaposlenika kod prijenosa poduzeća, pogona ili dijelova poduzeća ili pogona treba tumačiti na način da je područjem primjene te direktive obuhvaćena situacija u kojoj općinsko poduzeće, kojeg je općina jedini dioničar, likvidirano odlukom izvršnog tijela te općine i čije su djelatnosti djelomično prenesene na tu općinu kako bi ih ona izravno obavljala i djelomično na drugo općinsko**

poduzeće restrukturirano u tu svrhu, kojega je ta općina također jedini dioničar, pod uvjetom da je identitet dotičnog poduzeća zadržan nakon prijenosa, što je na sudu koji je uputio zahtjev da utvrdi.

2. **Osoba poput tužitelja u glavnom postupku koja zbog suspenzije svojeg ugovora o radu ne obavlja stvarno svoje funkcije obuhvaćena je pojmom „zaposlenik" u smislu članka 2. stavka 1. točke (d) Direktive 2001/23 ako je kao zaposlenik zaštićena dotičnim nacionalnim zakonodavstvom, što je, međutim, na sudu koji je uputio zahtjev da provjeri. Ne dovodeći u pitanje tu provjeru, u okolnostima poput onih u glavnom postupku za prava i obveze koji proizlaze iz njezina ugovora o radu mora se smatrati da su preneseni na preuzimatelja, u skladu s člankom 3. stavkom 1. te direktive.**

3. **Treće pitanje koje je postavio Tribunal Judicial da Comarca de Faro (okružni sud u Faru, Portugal) nedopušteno je.**

Potpisi